

Беседа у Четврту Недељу Великог Поста

Свети Јустин Ћелиски

1965. године у манастиру Ћелије

Недеља Светог Јована Лествичника. Зашто њега усред поста Црква ставља као најсветију икону да би сви гледали у њега? Јован Лествичник. Ко је он? Човек који је доживео и написао Рајску лествицу. Доживео узлажење човека из пакла до Неба у Рај. Он доживео лествицу од земље до Неба, лествицу која се протеже од дна пакла човекова до врха Раја. Доживео и написао. Врло образован, врло учен. Водио је душу своју путевима Христовим, водио је сву од пакла до Раја, водио сву од ђавола до Бога, водио је сву од греха до безгрешности. И све то нам богомудро описао шта доживљава човек борећи се са сваким ђаволом иза греха.

Кроз грех ђаво ратује са тобом и са мном, брате и сестро. Кроз сваки грех он ратује са тобом. Не варај себе, не мисли да је нека мања и слабија сила која те напада. Не! Он те напада! Макар то била рђава помисао, само помисао, знај, он јуриша на тебе. Помисао о гордости, о похоти, о среброљубљу, ето безброј њих, са свих страна лете на тебе. А ти, шта си ти? Рајска лествица. Како си, оче Јоване, могао подићи ту Рајску лествицу између земље и Неба? Зар је ђаволи не посекоше, не прекинуше, зар је не сломише? Не ...Такав пост његов, огањ до огња, пламен до пламена, пожар до пожара. Који ће то ђаво издржати? Сви безобзирце беже, сви демони беже од његове славне и божанске молитве, сви ђаволи беже од његовог поста, сви демони беже од његове огњене и пламене вере.

Рајска лествица - шта је то? То су свете врлине, свете еванђељске врлине: смиреност, вера, пост, кротост, трпљење, благод, доброта, милосрђе, истинољубље, христољубље, христоисповедништво, страдања за Господа Христа. Ето и још много других светих врлина новозаветних. Свака заповест Господа Христа, то је врлина, браћо. Твориш ли је, чиниш ли је, на пример Његову заповест о посту, твориш ли је, чиниш ли је? Пост је света врлина, степеница на лествици од земље до Неба. Пост, славни пост, чак и цела лествица од земље до Неба. Свака врлина је мали рај, свака врлина гаји душу, облажени је, низводи у душу твоју божанске небеске милине. Свака врлина, златна и дијамантска степеница у лествици твога спасења, која се протеже између земље и Неба, протеже између твог пакла и твог Раја. Свака врлина...

Зато ниједна од њих није никада сама. Вера у Господа Христа није никада сама. Она говори кроз молитву, она говори кроз пост, она говори кроз милосрђе, она говори кроз смиреност, она говори кроз страдање за ближњег. Не само говори, него свака врлина живи другом врлином. Вера живи молитвом, молитва живи постом, пост се храни молитвом, пост се храни љубављу, љубав се храни милосрђем, сажалењем. Тако свака врлина живи другом. И када се једна настани у твојој души, све ће за њом доћи, све ће се постепено развијати са њом и ићи из ње и кроз њу. И тако ћеш ти осладити душом својом, лествицом Рајском која се протеже од земље до Неба, између тебе и Раја, између твог пакла и твог Раја, између твог ђавола и твог Бога.

Да, Рајска лествица зависи од тебе. Постим ли са страховањем, са побожношћу, са плачем, са сузама, а после прекинем са тим, гле, ја сам почео правити лествицу од земље ка Небу и сам сам је упропастио и сломио. Ти, ти често постиш, ти се уздржаваш од сваке телесне хране. Црква прописује ... Али гле, ти допушташ да се у души твојој у току поста настани грех, да

сеју по твојој души разне нечисте помисли, жеље. Твоје је да их одбијаш од себе одмах молитвом, плачем, читањем, ма којим подвигом. Али, ако ти будеш постио телесно, а духовно хранио своју душу неки грехом, или тајном страшћу, гле, ти степенице и лествице поста које почињеш дизати од земље ка Небу, сам рушиш, сам упропашћујеш.

Пост тражи милосрђе, смирење, кротост. Све су то неимари (градитељи), то је једно - заједница неимарска. Ту заједницу предводи молитва. Она је тај главни мајстор, тај главни архитект, главни инжењер нашег духовног живота и наших духовних хтења и наше лествице коју ми градимо између земље и Неба. Молитва на првом месту. Кад се молитва настани у срцу твом и оно пламти и букти сталном чежњом ка Господу, стално Њега има у виду, стално Га осећа, онда молитвом уводи у душу твоју све остале свете врлине. Онда инжењер има одличне мајсторе, брзо и брзо изграђује те чаробне лествице које се протежу од земље ка Небу, лествице твог постепеног узлажења ка Богу, ка Његовом савршенству. Кад имаш силу, јаку молитву, онда ти никакав пост неће бити тежак, онда ти никаква љубав неће бити немогућа, света еванђељска љубав.

Молитва освећује све у теби, сваки твој подвиг, сваку твоју мисао, свако твоје осећање, свако твоје расположење. Молитва - божанска сила коју нам је Господ дао да ми освећујемо све оно што је несвето у нама људима у нашој души. Када молитва ради у теби, онда ради и милосрђе према људима. Молитва те сједињује са Господом Свемилостивим, а Он улива у срце сажалење према човеку, према грешнику, према брату који је немоћан и слаб као и ти, који пада као и ти, али који се може дићи као и ти. Али му треба твоја помоћ, твоја братска помоћ, твоја молитвена помоћ, твоја црквена помоћ. Ти, ти ћеш онда несумњиво изградити лествицу своју, лествицу од свог пакла до свог Раја и сигурним срцем узлазити њоме са степенице на степеницу, из врлине у врлину, и тако досегнути врх лествице, Небо, искрцати се на Небо, искрцати се на Небески Рај.

Све је готово за тебе и за мене: девет блаженстава, девет светих врлина еванђељских, то је Еванђеље поста, Еванђеље Светог Јована Лествичника. Врлина браћо, велика врлина. Тешке подвиге поста, молитве, смирења Господ објавио за блаженство. *Блажени сиромашни духом, јер је њихово Царство Небеско.* Тиме почиње Спаситељ своју чувену науку на Гори, науку о блаженствима, науку о светим врлинама. Смирити се пред Господом... Човек који мисли о себи да је величина, да је сјај, да сви треба да гледају у њега или да га цене, поштују, обожавају, и он треба да се скрши, да се сломи. Тај вавилон који је он себи сазидао, вавилон хуле на Бога, треба сам он да сруши. Како? Да смири себе пред Господом Христом, пред човеком, пред људима, пред родом људским, пред Црквом Христовом, да сломи себе и да објави да је он ништа. Са Апостолом Павлом заједно да јауче и кука: *Господе, ја сам најгрешнији, највећи грешник од свих.*

То је прво осећање хришћанско, то је почетак наше вере, то је почетак наше врлине, то је почетак нашег пењања ка Небу, то је темељ наше лествице. Господе, ја сам ништа, Ти си све! Ја ништа, Ти све. Ум мој ништа према Уму Твом, дух мој ништа према Духу Твом, срце моје, знање моје, о ништа, ништа, према Знању Твом Господе! Ја, ја нула, нула... иза ње безброј других нула. То сам ја пред Тобом, Господе.

Смирење - то је прва света врлина, прва врлина хришћанска. Од ње све почиње. Без ње се не може даље и са њом иду друге свете врлине. Врлина љубави, врлина поста, врлина кротости, врлина благости, врлина чистоте срца, врлина миротворства, и све остале свете врлине, све то зида и гради и прави теби небеску лествицу. То је само Еванђеље Јована Лествичника. И он је

хришћанин, велики хришћанин, савршен хришћанин, да се ја и ти угледамо на њега као на свету икону савршенства и да идемо за њом и да подржавамо њу гледајући њега. Тако свака врлина моја и твоја, мали рај за тебе и мене, а све врлине скупа, ето Рајске лествице твоје и моје, од нашег пакла до Небеског Раја.

Али, хришћанину у овоме свету, који гради моју и твоју лествицу спасења између земље и Неба, увек прети опасност од нечистих сила, од нечистих сила. Нечисте силе, ко су? Греси, греси наши, страсти наше. Иза сваке од њих по ђаво, по демон.

Данас, ево Светог Еванђеља о несрећном оцу, који приводи бесомучног сина Спаситељу да га исцели од нечистог духа. Тако силан и страшан нечисти дух младићу разноси његов унутрашњи духовни живот. Јадни отац, чуо за Исуса из Назарета, великог Учитеља и Чудотворца, води свог сина к Њему.

Наилази на Свете Апостоле, он моли Апостоле, чуо је да васкрсавају мртве, мртве васкрсавају, очишћују од свакога греха, исцељују од сваке болести, он их моли и преклиње: "Ето мог несретног детета, исцелите га, аман, од нечистог духа". Али они *не могаше* ништа учинити. Какав срам спаде Свете Апостоле, какав стид пред народом! Не, нема више силе чудотворне у њима, нема више. Шта се то десило, шта су то они криви? И *доведе сина*, ђаво га *баци на под*. Ученици не могаше да га исцеле, не могаше. Али, што можеш Ти, помози. То маловерје као да вређа Спаситеља, и Он као да је немилосрдан, вели: *Докле ћу вас трпети роде неверни и покварени? Докле ћу бити са вама, роде неверни? Доведоше младића. Спаситељ нареди духу нечистоме: Ми те терамо да изађеш из њега! А Дух га нечисти баца пред људима ту да сви виде, стаде га кршти и ломити, и он пену баца, скоро да умре. Готово је... Тада Господ пружи руку Своју... Наста тајац, тајац од чуђења. Ученици и посрамљени и обрадовани. Посрамљени зато што је то њихов учитељ учинио, учинио велико чудо исцељења. Једва су чекали Свети Ученици да буду насамо и да га упитају: "Зашто ми то не могасмо учинити?" Господ рече: "Овај св род изгони само молитвом и постом."*

Тиме је Господ скратио цело Еванђеље. Да доживите овако велико чудо вама је потребна непрекидна молитва и велики пред Богом пост, пост духа и тела. Мисли да буду чисте, душа да буде чиста, савршена, срце да буде чисто, и онда нечиста сила неће моћи опстајати у вама, нити се борити са вама. Тако се открива тајна Светог Еванђеља како можемо сваку нечисту силу отерати од себе, и најстрашнију нечисту силу, све демоне, сатану са свима његовим сродним ђаволима у паклу. Све их отерати *молитвом и постом*.

Ето наше силе, ето наше свесиле, ето наше свемоћи. "*Све могу у Исусу Христу који ми моћи даје*" - објављује Свети Апостол Павле. И данашње Еванђеље казује то. Сам Спаситељ вели: "*Све је могуће ономе који верује.*" *Све је могуће ономе који верује!* То је права вера. Да верујеш у немогуће, да ће Господ учинити то по великој милости Својој за смирење твоје. Реци Господу: Господе, ништа немам. Немоћан сам и слаб, сав слаб, сав немоћан. А Ти, Ти све имаш! Ти све можеш. Верујем, помози моме неверју. Као што је јакнуо несрећни отац: "*Верујем, Господе! помози моме неверју*".

На сваку нашу врлину, браћо, свету врлину, напада по порок, по страст. На твоје смирење, знај, нападаће гордост. Гле, па ти чиниш то, па то, па што се ти толико понижаваш. И ако ти будеш нехатан и немаран, и ако будеш поверовао духу гордости, демону гордости, о, он ће твој темељ ископати испод тебе и ти ћеш се сломити и срушити. Или, ти постиш свети еванђељски пост. Он на тебе напада разним мамцима, представља, ти у уму лепа јела, укусна

пића, и ти баш то не смеш. Ајде мало да окусим... Мало по мало, оде твој свети пост, оде твоја света врлина. И тако на сваку твоју врлину: на љубав напада мржња, на милосрђе твоје напада немилостивост; неосетљивост, грубост, гневљивост, нетрпељивост; све то покушава да руши у теби твој свети пост, твоју молитву, твоје свете врлине. И ако се не будеш бранио све ће то срушити лествицу твоју Рајску. Како свете врлине подижу Рајску лествицу између Неба и земље, тако и греси наши праве лествицу ка паклу. Сваки грех. Ако су греси у твојој души, пази! Ако ти држиш мржњу у души својој дан-два, три, педесет дана, обрати пажњу у какав ће се пакао претворити твоја душа. Или држиш гнев, среброљубље, похоту... И ти, шта радиш? Ти уствари сам себи спремаш лествицу у пакао.

Свети Оци уче о осам главних светих врлина, и осам главних страсти. Лек против гордости као страсти је твоје смирење; против похоте стоји целомудрије, целомудрије, чедност; против среброљубља стоји љубав према Богу и презирање свих земаљских ствари. То ми, као што Црква света учи, ми сви знамо из искуства, градећи лествицу Рајску у себи. Исто тако знамо, и Свети Јован Лествичник нас учи, живећи у гресима и страстима, ми уствари сами себи градим лествицу своју која нас спушта и сурвава у пакао.

Али Благословен Господ даје нам диван пример: усред поста, ето њега Светог Јована величанственог, дивног, светог; сав блиста од светих еванђељских врлина, гледамо га како узлази хитро и мудро уз лествицу Рајску, коју је поставио између земље и Неба. Он то даје нама хришћанима пример као учитељ, као Свети вођ, од пакла до Раја, од ђавола до Бога, од земље до Неба. Ето нам учитеља у људском облику, чудотворца духовног, великог подвижника. Показује нам собом како човек може зарадити сваки свој пакао, и како може поломити црне мрачне лествице које воде у пакао. Људско биће може изградити себи Рајску лествицу од земље у Небо.

Нека нам милостиви и велики Свети отац Јован Лествичник, буде Свети вођ кроз овај Велики пост; Свети вођ кроз сваку врлину, молитву, милосрђе и све остале еванђељске врлине; да сваки од нас гради своју Рајску лествицу за време овога поста, да стигнемо у Свето Васкрсење Христово, у то савршенство свих савршенстава, у радост свих радости, и (уз) носимо душу своју у рајске милине.

Зато, браћо моја и сестре, нека нам сваки дан и после Ускрса буде дан којим ћемо ићи за великим Светим духовним вођом Јованом Лествичником; да нас он води и руководи у нашим борбама са свима гресима нашим у стицању светих врлина; да помоћу његовом ми изградимо своју лествицу и да идући за њим и ми достигнемо Небеско Царство и Рај, где пламте све милине небеске, све радости вечне; да тамо заједно са њим славимо Цара свих тих милина, Вечнога Цара Небескога Царства, Господа Христа, Кома нека је част и слава, сада и увек и кроза све векове. Амин.